

Helsingin perhepäivähoidon toimintasuunnitelma

Perhepäivähoito Jakomäki-Puistola-Suutarila

Helsinki

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

Helsingin perhepäivähoidon toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2018 sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan 2019.

Perhepäivähoidon toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.

Toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021](#)

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen varhaiskasvatuksen polku perhepäivähoidossa

Tutustumisen ja aloittamisen käytännöt

- Saatuaan tiedon hoitopaikasta perhepäivähoidossa tai ryhmäperhepäivähoidossa, vanhemmat ottavat yhteyttä hoitopaikkaan tai perhepäivähoitaja /ryhmäperhepäivähoitaja perheeseen ja sopivat tutustumiskäynnin.
- Tutustumiskäynnillä esitellään hoitopaikan tilat ja kerrotaan ryhmästä ja toimintatavoista sekä sovitaan tutustumisjakson aikataulu.
- Tutustumisjakso, missä vanhempi on joko kokonaan tai osittain mukana hoitopaikassa lapsen kanssa, on noin viikon mittainen. Tutustumisjaksolla käydään aloituskeskustelu.

Lapsen vasuprosessi – perhepäivähoidon yhteisesti sovitut käytännöt

- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, vasu, laaditaan vuosittain aina toimintakauden alussa syyslokakuussa.
- Kesken toimintakautta aloittavan lapsen vasu laaditaan noin kahden kk:n kuluttua aloituksesta.
- Vasu arvioidaan toukokuussa ja aina lapsen siirtyessä toiseen hoitopaikkaan.
- Lapsen vasukeskusteluihin ja vanhempaintilaisuuksiin otetaan aina tarvittaessa tulkki.

Toiseen varhaiskasvatusyksikköön siirtymisen yhteiset käytännöt Helsingissä

- Lapsen siirtyessä hoitopaikasta toiseen pidetään tarvittaessa siirtoneuvottelu uuden hoitopaikan henkilökunnan ja vanhempien kanssa. Lapsen vasu siirtyy uuteen varhaiskasvatuspaikkaan..

Oppimisympäristö

Oppimisympäristö suunnitellaan ja rakennetaan ja arvioidaan yhdessä lasten kanssa. Havainnoimalla leikkejä, kuuntelemalla lasten ideoita ja tarttumalla lapsilta tuleviin kiinnostuksen kohteisiin saamme rakennettua ja muokattua oppimisympäristöä lapsille mieluisaksi ja kiinnostavaksi.

Pidämme tärkeänä, että lasten leikit ja kädentyöt esim. maalaukset ja askartelut näkyvät oppimisympäristössä. Oppimisympäristössä pidämme tärkeänä lasten ja aikuisten välistä lämmintä vuorovaikutusta. Panostamme ryhmäytymiseen ja siihen, että jokainen kokee olevansa tärkeä ryhmän jäsen. Turvallinen olo on pohja kaikelle oppimiselle.

Oppimisympäristöön kuuluu myös alueen päiväkodit ja leikkipuistot, joiden kanssa järjestämme esim. yhteisiä liikuntatapahtumia.

Ryhmäperhepäiväkodit ja perhepäivähoitajat toimivat tiiviissä yhteistyössä, viikottaiset jumpat ja lauluhetket ovat lapsille mieluisia. Järjestämme myös yhteisiä juhlia ja tapahtumia.

Käytämme kirjastoa kirjojen lainaamiseen ja tiedon etsintään, sekä osallistumme mahdollisuuksien mukaan satuhetkiin.

Seurakunnan tilaisuuksiin osallistumme esim. pääsiäis- ja joulukirkkoihin.

Käytämme alueen lähiluontoa aktiivisesti ulkoiluun ja liikkumiseen esim. säännölliset metsäretket kuuluvat toimintaamme.

Perhepäivähoidon toimintakulttuurin keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde

Leikkiin kannustava toimintakulttuuri: Leikin lumo, vuorovaikutuksen voima ja perushoidon pedagogiikka

Tavoitteet

- Jokainen lapsi pääsee päivittäin osallistumaan leikkiin yhdessä ryhmän toisten lasten sekä hoitajan kanssa
- Hoitaja on aktiivinen osallistuja leikissä ja luo leikin kautta lapselle tilaisuuden ilmaista itseään, omia tunteitaan ja oppia uutta yhdessä toisten kanssa

Toimenpiteet

- Leikillä on perhepäivähoidossa valtava rooli. Päivän aikana on paljon vapaata leikkiä, annamme leikille aikaa ja tilaa. Aikataulut on joustavia. Tämä sekä pieni ryhmä helpottavat lasten ehdoilla toimimista. Leikkejä ei tarvitse aina siivota pois, vaan sitä voi jatkaa.

Toki sitä hyödynnetään myös omista jäljistä huolehtimisen harjoitteluun.

Toimenpiteet jatkuvat

- Havainnoidaan lapsia ja kysellään sekä lapsilta että vanhemmilta lasten kiinnostuksen kohteista. Näiden mukaan rakennetaan leikkejä ja leikkiympäristöjä. Lasten yksilölliset mielenkiinnonkohteet on helppo ottaa huomioon ja toteuttaa pienessä ryhmässä.
- Autamme tarpeen mukaan leikin alkuun pääsemisessä menemällä leikkiin mukaan ja tarjoamalla vaihtoehtoja. Vaihdellaan käytössä olevia leluja ja muokataan leikkiympäristöjä pitkin vuotta vaihtelun ja mielikuvituksen kasvun vuoksi.
- Olemme läsnä leikin aikana, havainnoidaan ja osallistutaan tilanteen mukaan. Esimerkiksi joillain lapsilla kotileikki meneillään ja tuovat ruokia maisteltaviksi ja samaan aikaan olen lääkärileikin potilaana, matkustan lentokoneen kyydissä, hoidan nukke-vauvaa, jne. Leikit yhdistyvät, laajenevat ja rikastuvat näin ollen helposti.
- Leikki on todella tärkeä väline sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Ristiriita tilanteita harjoitellaan selvittämään aikuisen avustuksella ja kasvatetaan itsehillintää. Riitaa voi tulla vaikka lelusta, jolloin aikuinen sanoittaa ja ohjaa tarpeen mukaan, jotta tilanne saadaan ratkaistua. Opitaan toisten huomioonottamista, ryhmässä toimimisen taitoja sekä jakamista ja oman vuoron odottamista.

TAE 2020 sitova tavoite

Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä luonnontutkimisessa keväällä 2020.

Luonto

Liikumme yhdessä lasten kanssa luonnossa. Luontoa löytyy kaikkialta, kuten esimerkiksi lähipihalta, puistoista, metsästä, kaupungista ja kotoa vaikka omasta keittiöstä.

Toteutamme liikkumisen luonnossa oppimisen ympäristönä kuuntelemalla lasta ja ottaen huomioon toiveet ja ajatukset. Käytämme kaikkia aistejamme; kuunnellaan, katsellaan, haistellaan, maistetaan, tunnustellaan. Tutustumme luontoon ihmettelyn, kysymysten, tutkimisen, keskustelun, leikin ja liikkumisen avulla.

Luonnossa voidaan myös tehdä muita arjenasioita, aina lukemisesta ja syömisestä tunteiden käsittelyyn. Ajankohtaiset herkäät aiheet, kuten kuolema voidaan tuoda luontoon luonnon kiertokulun pohtimisen kautta. Tunteita saa näyttää myös luonnossa, kuten laulamalla. Samalla opettelemme kunnioittamaan luontoa sekä kuinka luonnossa käyttäytyään.

Dokumentoimme näitä asioita kuvaamalla, kirjoittamalla, havainnoimalla ja keskustelulla. Lapset piirtävät tai askartelevat luonnossa näkemiään ja kokemiaan asioita.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueet (tarkemmin Vasussa)

- Ajattelu ja oppiminen
- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- Osallistuminen ja vaikuttaminen

Oppimisen alueet

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja eheytetyn pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Oppimisen alueiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.

Oppimisen alueet

- Kielten rikas maailma: kielelliset taidot ja valmiudet, kielelliset identiteetit
- Ilmaisun monet muodot: Kehollinen, sanallinen, kuvallinen, musiikillinen
- Minä ja meidän yhteisömme: eettinen ajattelu, katsomuskasvatus, mediakasvatus, lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus, mediakasvatus
- Tutkin ja toimin ympäristössäni: teknologiakasvatus, ympäristökasvatus, matemaattinen ajattelu
- Kasvan, liikun ja kehityn: liikkuminen, ruokakasvatus, terveys ja turvallisuus

Yhteistyö ja viestintä

Huoltajien osallisuus

- Päivittäiset kohtaamiset ovat vuorovaikutteisia: henkilökunta, lapsi ja huoltajat vaihtavat kuulumisia lapsesta ja toiminnasta.
- Aloitus-, lapsen vasu- ja HYVE4-keskusteluissa huoltajat ja lapsi tulevat kuulluksi.
- Järjestämme vanhempainiltoja ja –tapaamisia, yhteisiä tapahtumia sekä juhlia.
- Tiedotamme huoltajia puhelimitse, tekstiviestein ja sähköpostitse, myös paperiset tiedotteet ovat käytössä huoltajien toivomuksesta. Myös erilaiset sosiaalisen median kanavat toimivat tiedonlähteinä, mm. Instagram ja Facebook.
- Huoltajilla on mahdollisuus osallistua toimintaan ja tehdä ehdotuksia toiminnan sisällöstä. Ideoita ja ajatuksia vaihdetaan puolin ja toisin. Otamme myös mielellämme vastaan palautetta toimintamme kehittämiseksi.

Monialainen yhteistyö

- Leikkipuistot, päiväkodit, neuvola, kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen S2-opettaja, terapeutit, kirjastot, nuorisotalot, liikuntapaikat

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arviointi on systemaattista ja säännöllistä, ja sitä tehdään niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin.

Arviointi perustuu dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tehdään suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

Pedagoginen dokumentointi

Varhaiskasvatuksessa dokumentoinnilla tarkoitetaan yleisesti toiminnan, lapsen oppimisen ja kehityksen tallentamista ja näkyväksi tekemistä lasten piirrosten ja aikuisten muistiinpanojen sekä valokuvaamisen avulla. Pedagoginen dokumentointi tekee varhaiskasvatuksen toimintaa näkyväksi ja tukee varhaiskasvatuksen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä.

Näitä välineitä käytetään meidän yksikössä:

- lasten varhaiskasvatussuunnitelmat käydään vuosittain läpi vanhempien kanssa.
- havainnointivihkoa, johon varhaiskasvattajat kirjaavat havaintoja lapsista. Havainnoista keskustellaan tiimissä ja huoltajien kanssa, niitä käytetään toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.
- kuvia ja videoita. Toimintaa valokuvataan ja videoidaan, näitä käytetään apuna toiminnan arvioinnissa.
- kasvun kansioita
- lasten haastatteluja
- lapsilistaa. Päivittäin kirjataan lapsista ylös asioita joista keskustellaan huoltajien kanssa.

Perhepäivähoidossa arvioidaan viikoittain/kuukausittain suunniteltua toimintaa, sekä omaa että tiimin toimintaa. Arvioimalla saadaan tietoa kasvattajayhteisön toiminnasta, mitä on kehitettävää ja mikä toimii hyvin. Arviointeja tehdään jotta voidaan suunnitella tulevaa toimintaa. Arvioinnista saadaan arvokasta tietoa lapsista, lasten kasvusta, kehityksestä sekä tarpeista.